

LIETUVOS RESPUBLIKOS SVEIKATOS APSAUGOS MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, Vilniaus g. 33, LT-01506 Vilnius, tel. (8 5) 266 1400,
faks. (8 5) 266 1402, el. p. ministerija@sam.lt, http://www.sam.lt.
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188603472

Lietuvos Respublikos Vyriausybei

2022-

Nr. (1.1.3-141)10-

DĖL ĮSTATYMŲ PROJEKTŲ DERINIMO

Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerija teikia patikslintus Lietuvos Respublikos pacientų teisių ir žalos sveikatai atlyginimo įstatymo Nr. I-1562 2, 24, 25, 26 ir 27 straipsnių pakeitimo įstatymo projektą (toliau – Pacientų teisių ir žalos sveikatai atlyginimo įstatymo projektas) ir Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodekso papildymo 57¹ straipsniu įstatymo projektą (toliau – ANK projektas) (toliau kartu – projektai).

Projektai ir projektų aiškinamasis raštas patikslinti pagal Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijos Socialinės politikos grupės 2022 m. gegužės 24 d. pažymoje Nr. NV-1432 ir Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupės (toliau – Teisės grupė) 2022 m. gegužės 20 d. išvadoje Nr. NV-1389 pateiktas pastabas. Įvertinus Teisės grupės pasiūlymą svarstyti, ar Pacientų sveikatai padarytos žalos nustatymo komisijos (toliau – Komisija) sprendimo priėmimo terminą nebūtų tikslinga numatyti iki 4 mėn., šis terminas Pacientų teisių ir žalos sveikatai atlyginimo įstatymo projekte nepakeistas (paliktas 3 mėn. terminas), kadangi Pacientų teisių ir žalos sveikatai atlyginimo įstatymo projektu siūloma įvairių priemonių (susijusių su ekspertų išvadų teikimo procesu ir kt.), kurios turėtų padėti Komisijai efektyviau vykdyti veiklą, ir dar ilgesnio termino nustatymas šiuo metu netikslingas.

Lietuvos Respublikos sveikatos draudimo įstatymo Nr. I-1343 30 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto atsisakyta atsižvelgus į Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos pastabą.

Projektai parengti siekiant įgyvendinti Aštuonioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos nuostatų įgyvendinimo plano, patvirtinto Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2021 m. kovo 10 d. nutarimu Nr. 155 „Dėl Aštuonioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos nuostatų įgyvendinimo plano patvirtinimo“, 4.2.3 priemonę („Parengti ir priimti Pacientų teisių ir žalos atlyginimo įstatymo pakeitimo įstatymą, kuriuo būtų tobulinamas „žalos be kaltės“ modelis, atsižvelgiant į 2021 metų Pacientų sveikatai padarytos žalos nustatymo komisijos ataskaitą ir Žalos pacientų sveikatai prevencijos komisijos pateiktas išvadas ir pasiūlymus“).

Projektų tikslas – užtikrinti sklandų, efektyvų ir kokybišką prašymų atlyginti paciento sveikatai padarytą žalą nagrinėjimą ir sprendimų dėl jų priėmimą Komisijoje ir teisme, efektyvų sąskaitos, kurioje kaupiamos asmens sveikatos priežiūros įstaigų įmokos žalai atlyginti, (toliau – sąskaita) lėšų surinkimą ir jų administravimą bei efektyvią žalos paciento sveikatai prevenciją.

I. Sprendžiama problema	1) Komisijos sudėties ir veiklos reguliavimo trūkumai, kurie sukelia grėsmę Komisijos sprendimų kokybei ir tinkamam žalos atlyginimo procesui: Komisijos sudėtyje nenumatytas odontologas, nors skundų dėl odontologinės priežiūros (pagalbos) paslaugų yra nemažai, Socialinės apsaugos ir darbo
-------------------------	---

	<p>ministerijos atstovas faktiškai nėra paskirtas, per didelis posėdžių kvorumas, per trumpas Komisijos sprendimų priėmimo terminas, nėra galimybės gauti ekspertinių išvadų, kai ekspertų sąraše nėra reikiamos kvalifikacijos eksperto arba jis negali pateikti išvados, pasitaiko atvejų, kai ekspertai teikia nekokybiškas išvadas, ir kt.;</p> <p>2) atstovavimo teisme nagrinėjant paciento sveikatai padarytos žalos atlyginimo klausimus trūkumai: Valstybinė ligonių kasa prie Sveikatos apsaugos ministerijos (toliau – VLK) neturi sveikatos priežiūros specialistų, kurie padėtų užtikrinti tinkamą atstovavimą teisme, bylinėjimosi išlaidas VLK turi dengti iš Privalomojo sveikatos draudimo fondo biudžeto lėšų;</p> <p>3) Lietuvos Respublikos pacientų teisių ir žalos sveikatai atlyginimo įstatymas (toliau – įstatymas) nesuderintas su Lietuvos Respublikos biomedicininio tyrimų etikos įstatymu – pagal jį biomedicininio tyrimų metu padaryta žala paciento sveikatai gali būti atlyginama iš sąskaitos, tačiau įstatyme tai nenumatyta;</p> <p>4) Žalos pacientų sveikatai prevencijos komisijos (toliau – Prevencijos komisija) veiklos reguliavimas neužtikrina jos veiklos efektyvumo siekiant žalos prevencijos: nustatytos žalos atvejai nagrinėjami tik kartą per metus gavus Komisijos ataskaitą ir per tą laiką gali būti padaryta daugiau žalų, kurioms buvo galima užkirsti kelią, Prevencijos komisijos siūlymų įgyvendinimas nekontroliuojamas, į Prevencijos komisiją neįtraukti Higienos instituto atstovai, turintys kompetencijų nepageidaujamų įvykių srityje;</p> <p>5) įmokų į sąskaitą (toliau – įmoka) skaičiavimo, mokėjimo kontrolės ir sąskaitos administravimo trūkumai: kai kurios asmens sveikatos priežiūros įstaigos negauna pajamų už asmens sveikatos priežiūros paslaugų teikimą ir todėl nemoka įmokos; kai kurios įstaigos teikia tokias nerizikingas asmens sveikatos priežiūros paslaugas kaip masažas ar optometrininko paslaugas, tačiau moka 0,2 proc. įmokas; kai kurių asmens sveikatos priežiūros įstaigų įmokos į sąskaitą yra labai mažos (1 526 įstaigos 2020 m. ir 1521 2021 m. sumokėjo įmoką, nesiekiančią 100 Eur) ir yra neproporcingos palyginti su kitų mokamomis įmokomis; delspinigių skaičiavimas ir įmokų mokėjimas kas ketvirtį sudaro administracinę naštą; neužtikrintas įmokų sumokėjimas arba neaiškus mokėtinos įmokos dydis, kai įstaiga netenka licencijos nesumokėjusi įmokos; kai kuriais atvejais pajamos už tas pačias asmens sveikatos priežiūros paslaugas apskaičiuojant įmoką įtraukiamos dviejose asmens sveikatos priežiūros įstaigose, neaišku, kas yra sąskaitos administravimo išlaidos, o įstatyme nustatytas jų maksimalus dydis nepakankamas.</p>
II. Siūlomos priemonės	<p>1) įtraukti į Komisiją odontologą, atsisakyti Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos atstovo ir padidinti Komisijos narių patirties reikalavimus;</p> <p>2) numatyti 5 (o ne 6) narių Komisijos posėdžio kvorumą;</p> <p>3) papildyti įstatymą atsisakymo nagrinėti prašymą atlyginti žalą pagrindais;</p> <p>4) numatyti galimybę stabdyti prašymo nagrinėjimą, jei vyksta ikiteisminis tyrimas arba byla nagrinėjama teisme;</p> <p>5) numatyti galimybę Komisijai kreiptis į sveikatos priežiūros specialistus, neįrašytus į ekspertų sąrašą;</p> <p>6) numatyti ekspertų išvadų kokybės užtikrinimo priemones (neapmokėti už nekokybiškas išvadas, išbraukti ekspertą iš sąrašo, jei jis netinkamai vykdo savo funkcijas);</p> <p>7) nustatyti ilgesnį Komisijos sprendimo priėmimo terminą (ne 2, o 3 mėnesiai) ir ilgesnį jo pratęsimo terminą (ne dar 1, o dar 2 mėnesiams);</p>

	<p>8) nustatyti įmokos į sąskaitą apskaičiavimo būdą ir asmens sveikatos priežiūros įstaigoms, kurios negauna pajamų už asmens sveikatos priežiūros paslaugų teikimą;</p> <p>9) nustatyti, kokio dydžio įmokas turi mokėti konkrečias Bendrųjų paslaugų sąraše nurodytas ir kitas neturinčias lygio asmens sveikatos priežiūros paslaugas teikiančios asmens sveikatos priežiūros įstaigos;</p> <p>10) nustatyti, kad apskaičiuojant įmoką pajamos už medicinos priemonių ar jų dalių gamybą ir jų pritaikymą įtraukiamos tik asmens sveikatos priežiūros įstaigoje, kuri jas pagamino ir (ar) pritaikė;</p> <p>11) nustatyti minimalų 100 Eur įmokos dydį;</p> <p>12) nustatyti, kad delpinigiaai skaičiuojami tik kartą per metus, o ne kas ketvirtį;</p> <p>13) nustatyti, kad įmokos mokamos kartą per metus (kas ketvirtį – tik asmens sveikatos priežiūros įstaigai pageidaujant);</p> <p>14) nustatyti asmens sveikatos priežiūros įstaigoms pareigą teikti Vyriausybės įgaliotai institucijai informaciją, reikalingą sąskaitai administruoti, bei numatyti šios pareigos vykdymo užtikrinimo priemonės;</p> <p>15) nustatyti, jog panaikinus asmens sveikatos priežiūros įstaigos licenciją, ji privalo sumokėti proporcingą veiklos mėnesių skaičiui įmokos dalį;</p> <p>16) nustatyti įmokų išieškojimo galimybę, panaikinus asmens sveikatos priežiūros įstaigos licenciją, ir išieškotinos įmokos dydžio nustatymo tvarką;</p> <p>17) pavesti sveikatos apsaugos ministrui nustatyti, kokios išlaidos priskirtinos prie sąskaitos administravimo išlaidų;</p> <p>18) padidinti sąskaitai administruoti įstatyme nustatytą maksimalų sąskaitos lėšų dydį (vietoj iki 1 proc. numatyti iki 6 proc.);</p> <p>19) numatyti galimybę Vyriausybės įgaliotai institucijai pasitelkti ekspertus padėti vykdyti atsakovo funkciją ir numatyti, kad iš sąskaitos atlyginamos ir Vyriausybės įgalios institucijos bylinėjimosi išlaidos;</p> <p>20) į Prevencijos komisiją įtraukti Higienos instituto atstovą;</p> <p>21) numatyti, kad teigiami Komisijos sprendimai Prevencijos komisijai turėtų būti pateikiami ir nagrinėjami dažniau (kas ketvirtį);</p> <p>22) nustatyti, kad Prevencijos komisijai turi būti teikiama informacija, kaip įgyvendinami jos siūlymai.</p>
III. Priemonių kaštai	Papildomų valstybės, savivaldybių biudžetų ir kitų valstybės įsteigtų fondų lėšų įstatymui įgyvendinti nereikės.
IV. Nauda visuomenei	<p>1) Visos asmens sveikatos priežiūros įstaigos, nepriklausomai nuo jų finansavimo šaltinio, mokės įmokas į sąskaitą, taigi bus užtikrintos vienodos sąlygos visoms asmens sveikatos priežiūros įstaigoms. Taip pat kadangi bus aiškiai nustatyti įmokų dydžiai, neliks grėsmės kilti ginčams tarp Vyriausybės įgalios institucijos ir asmens sveikatos priežiūros įstaigų dėl įmokos dydžio.</p> <p>2) Suderinus įstatymo ir Biomedicininio tyrimų etikos įstatymo nuostatas, neliks grėsmės kilti ginčams dėl to, ar turi būti atlyginama žala, jei ji kilo išimtinai biomedicininio tyrimo, kuris kelia tik nedidelį nepageidaujamą laikiną poveikį, tikslais atliekamos procedūros metu.</p> <p>3) Komisija galės lanksčiau organizuoti savo darbą ir užtikrinti prašymų išnagrinėjimą laiku, sumažės Komisijos administracinė našta, pagreitės jos darbas, prašymai bus išnagrinėjami išsamiau.</p> <p>4) Delpinigių mokėjimo patikslinimai, įmokų išieškojimo galimybė, atsakomybė už informacijos neteikimą Vyriausybės įgaliotai institucijai turėtų sudrausminti asmens sveikatos priežiūros įstaigas ir užtikrinti, kad jos</p>

	<p>atsakingai apskaičiuotų ir mokėtų įmokas į sąskaitą bei teiktų su tuo susijusią informaciją, todėl pagerės įmokų surinkimas.</p> <p>5) VLK palengvės atstovavimas valstybei teisme bylose dėl žalos atlyginimo ir kartu pagerės atstovavimo kokybė.</p> <p>6) Žalos pacientų sveikatai prevencijai bus skiriama daugiau dėmesio, todėl turėtų pagerėti asmens sveikatos priežiūros paslaugų kokybė ir sauga.</p>
--	---

Įstatymų projektai skelbiami Lietuvos Respublikos Seimo kanceliarijos Teisės aktų projektų informacinės sistemos Projektų registravimo posistemyje (TAIS). Vadovaujantis Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymo 7 straipsnio 2 dalimi, papildomos konsultacijos su visuomene dėl įstatymų projektų nevykdytos.

Projektai teikti derinti Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijai, Lietprocuvos Respublikos finansų ministerijai, Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijai, Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministerijai, Valstybinei ligonių kasai prie Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijos, Lietuvos pacientų forumui, Lietuvos pacientų organizacijų atstovų tarybai, Lietuvos Respublikos odontologų rūmams, Lietuvos ligoninių asociacijai, Lietuvos gydytojų vadovų sąjungai, Lietuvos rajonų ligoninių asociacijai, Lietuvos privačių sveikatos priežiūros įstaigų asociacijai.

Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerija ir Lietuvos Respublikos finansų ministerija pastabų neturėjo. Lietuvos pacientų forumas, Lietuvos pacientų organizacijų atstovų taryba, Lietuvos ligoninių asociacija, Lietuvos gydytojų vadovų sąjunga, Lietuvos rajonų ligoninių asociacija ir Lietuvos privačių sveikatos priežiūros įstaigų asociacija išvadų nepateikė.

Atsižvelgiant į Valstybinės ligonių kasos prie Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijos pastabą Pacientų teisių ir žalos sveikatai atlyginimo įstatymo projekte patikslintas maksimalus sąskaitos administravimo išlaidų dydis – numatyta, kad šios išlaidos negali būti didesnės negu 6 procentai (Vyriausybei pateiktame projekte buvo nurodyta 4 procentai) metinių sąskaitos pajamų. Taip pat įvertinus tai, kad Lietuvos Respublikos Seimas 2022 m. pavasario sesijoje projektų nespės priimti, pakeista projektų įsigaliojimo data – numatyta, kad jie įsigalioja 2023 m. sausio 1 d.

Patikslinti projektai su Lietuvos Respublikos teisingumo ministerija, Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministerija ir Valstybine ligonių kasa prie Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijos suderinti darbo tvarka.

Į Lietuvos Respublikos odontologų rūmų 2022 m. balandžio 12 d. raštu Nr. 22/01-21 pastabą nustatyti, kad sveikatos priežiūros įstaigoms, teikiančioms skirtingo lygio asmens sveikatos priežiūros paslaugas, įmokos būtų atitinkamai apskaičiuojamos pagal suteiktas paslaugas, t. y. už įstatymo 27 straipsnio 1 dalies 1 punkte numatytas paslaugas – 0,1 procento, už kitas paslaugas – 0,2 procento, neatsižvelgta, nes nustatčius siūlomą įmokų apskaičiavimo būdą asmens sveikatos priežiūros įstaigoms (visoms, ne tik odontologinės priežiūros (pagalbos) savo apskaitoje reikėtų atskirai fiksuoti pajamas už asmens sveikatos priežiūros paslaugas, už kurias būtų taikomas 0,1 proc. ir 0,2 proc. įmokų dydžiai, ir skaičiuoti įmokas už šias paslaugas. Tai sukeltų papildomą administracinę našą ir, manytina, reikšmingai nepakeistų asmens sveikatos priežiūros įstaigų mokamos įmokos sumos.

Projektus parengė Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2021 m. rugpjūčio 24 d. įsakymu Nr. V-1921 „Dėl darbo grupės Lietuvos Respublikos pacientų teisių ir žalos sveikatai atlyginimo įstatymo pakeitimo įstatymo projektui parengti sudarymo“ sudaryta darbo grupė. Projektus tiesiogiai parengė Sveikatos apsaugos ministerijos Teisės skyriaus patarėja Aušrinė Storpirstienė, tel. 219 3319, el. paštas ausrine.storpirstiene@sam.lt.

PRIDEDAMA:

1. Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos pacientų teisių ir žalos sveikatai atlyginimo įstatymo Nr. I-1562 2, 24, 25, 26 ir 27 straipsnių pakeitimo

įstatymo, Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodekso papildymo 57¹ straipsniu įstatymo projektų pateikimo Lietuvos Respublikos Seimui“ projektas, 1 lapas.

2. Įstatymo projektas, 8 lapai.
3. Įstatymo projekto lyginamasis variantas, 9 lapai.
4. ANK projektas, 1 lapas.
5. ANK projekto lyginamasis variantas, 1 lapas.
6. Įstatymo projekto aiškinamasis raštas, 20 lapų.
7. Teisės aktu sukeliamų arba teisės akto projektu galimų sukelti ūkio subjektų prisitaikymo prie reguliavimo išlaidų apskaičiavimo ataskaita, 5 lapai.
8. Teisės aktų projekto antikorupcinio vertinimo pažyma Nr. AV-21, 5 lapai.

Ministras

Arūnas Dulkys

Aušrinė Storpirštienė, tel. 219 3319, el. paštas ausrine.storpirsiene@sam.lt